

tmmob

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

**HALK OYLAMASINA
SUNULACAK ANAYASA
DEĞİŞİKLİĞİ ÜZERİNE**

hayır

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

**HALK OYLAMASINA
SUNULACAK ANAYASA
DEĞİŞİKLİĞİ ÜZERİNE**

HAYIR!

tmmob

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

İÇERİK

- Anayasa değişiklikleri üzerine özet bilgi
- Değişiklik gerekçelerinden bazıları
- Değişikliğin başlıca eksenleri
- Kaldırılan, değiştirilen, yeni getirilen hüküm ve uygulamalar
- Değişikliğin TMMOB ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yansımaları

ANAYASA DEĐIŐIKLİKLERİ ÜZERİNE ÖZET BİLGİ

1982 Anayasası, 1987'den itibaren 18 defa ve 113 maddesi deđiőtirildi.

53 maddeyi kapsayan 9 deđiőtiklik,
(2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2010, 2011 yıllarında)
AKP iktidarı tarafından yapıldı.

2007 ve 2010 yıllarında yapılan deđiőtiklikler; yasama, yürütme, yargı erkleri arasındaki ayrımı, 1982 Anayasasında yapıldığı gibi *yürütme lehine* deđiőtiren içeriktedir.

ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ ÜZERİNE ÖZET BİLGİ

2017 Anayasa değişikliği paketi 18 maddeden oluşuyor.

İlk 15 maddesi ile Anayasa'nın 15 maddesi değiştiriliyor.

16 ve 17. maddelerinde yapılan parçalı diğer 43 değişiklik ile birlikte, toplam 58 madde değişikliği yapılıyor.

58 değişikliğin 21'i, Anayasa'dan tamamen çıkarılan maddeleri kapsıyor.

Değişikliğin 18. maddesi, Anayasa'nın değişiklik yapılan, ilga edilen, mülga/kaldırılanlar dâhil toplam 58 maddesinin yürürlük tarihlerini kapsıyor.

hayır

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

DEĞİŞİKLİK GEREKÇELERİNDEN BAZILARI

(İbrahim Kaboğlu'nun, Halk Neyi Oylayacak? başlıklı 02.03.2017 tarihli BirGün gazetesindeki makalesi, değişiklik gerekçelerinin bütünü üzerine aydınlatıcıdır.)

Amaca yönelik demagojik gerekçe:

Geçmiş üzerinden örneklemeler. İstikrarsızlık, krizler, vesayetler, elitler!

Örneğin Anayasa Mahkemesi 1961 Anayasası ile getirildi.

AYM, Anayasa'nın üstünlüğünü koruyan; iktidarın hukuk kurulları ile sınırlanmasını, çerçevenmesini sağlayan bir organdı. Vesayet kurumu değildi.

(AYM'nin bugünkü fiili konumu ayrıdır. Yapılan bir dizi Anayasa değişikliği ve Anayasa ihlallerinin süreklilik kazanması ile iktidara tabi hale dönüşmüştür.)

Yürütme tekeli sağlayarak yasama ve yargı üzerinde vesayet tahakkümü, dikta oluşturma çabası içinde girenlerin "vesayet odakları" iddiaları ciddiye alınamaz.

Getirilen sistem, istikrarsızlık, bir dizi kriz, gerilim yaratma ve derinleştirme öğesine sahiptir.

DEĞİŞİKLİK GEREKÇELERİNDEN BAZILARI (2)

- Aslında çok partili siyasal yaşam, koalisyon, halkın seçimi ve temsili-parlamenter demokrasi hazmedilmiyor.
- 2105 yılı Mart ve Nisan aylarında sarf edilen, *parlamenter sistem bekleme odasına alındı* sözlerini hatırlayabiliriz.
- Elitler – 2017 elitleri kim? 😊

Çift başlılık/iki başlılık itirazı:

Oysa iki başlılık, Anayasa hukukunun, parlamenter sistemin yürütme organının özelliğini açıklayan kavramıdır.

Konunun 1961'den itibaren tarihsel seyri:

1961: “Yürütme görevi, kanunlar çerçevesinde, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından yerine getirilir.”

1982: “Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.”

2017 teklifi: “Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.”

1961: görevi + kanunlar çerçevesinde

1982: yetki ve görevi + Anayasaya ve kanunlara uygun olarak

2017: Yalnızca yetki var + yok (kanunlar ve Anayasa çerçevelemesi yok).

DEĞİŞİKLİK GEREKÇELERİNDEN BAZILARI (3)

2017 değişikliğinde, Cumhurbaşkanı başdanışmanlarından birinin söylediği üzere,

Hükümet sistemi Meclisten kovuluyor

Bu sistemde yürütme Meclisten kovuldu

Tek kişilik hükümet geliyor.

Aslında tek kişilik bir hükümet de yok, çünkü bir bakanlar kurulu-hükümet yok.

Yalnızca Cumhurbaşkanı ve onun yardımcıları ile bakanları var.

Ve bunlar, parlamenter sistemin kuvvetler ayrımı içindeki bir hükümet-kurul özelliğine sahip değiller.

tek adam

REJİMİNE

tmmob

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

HAYIR

DEĞİŞİKLİĞİN BAŞLICA EKSENLERİ

Değişikliğin başlıca eksenleri:

1) Yasama, yürütme, yargı kuvvetlerinin yürütmede (Cumhurbaşkanında) merkezileşmesi, yoğunlaşması, tekleşmesi

2) Yargının güdümlülüğü

3) Yasamanın/Meclisin yasama ve denetim yetkilerinin aşırı sınırlanmışlığı

4) Cumhurbaşkanının/Devlet Başkanının, kamu idari yapısı
(Merkezi ve mahalli idareler: Devlet, il özel idaresi, belediye, köy)

- Kamu kurum ve kuruluşları
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları
- Her düzeyde işçi ve işveren sendikaları
- Kamu yararına kurulmuş dernekler, vakıflar üzerinde hâkimiyeti

5) Cumhurbaşkanı seçimi ile paralel Meclis seçimi (çoğunluk kurgusu)

6) Seçimleri yenileme/Meclisi feshetme yoluyla sürekli görevde kalma kurgusu olarak özetlenebilir.

Birçok niteleme yapılabilir: Totaliter istibdat rejimi, saray rejimi, dikta rejimi, kişi anayasası vb. vb.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (1)

İBARE DEĞİŞİKLİKLERİNDEN ÖRNEKLER

Bu “küçük” değişiklikler, Anayasal düzen ve ülke yönetim sisteminde yapılan köklü değişiklikleri göstermesi açısından önemli. Örneğin:

•Anayasa'nın farklı yerlerindeki *Başbakan, Başbakanlık, Bakanlar Kurulu-Hükümet, kanun, tüzük, kanun hükmünde kararname* ibareleri çıkarılıyor.

•*Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları* ibareleri, ***Cumhurbaşkanı yardımcıları***

Başbakanın ibaresi yerine, ***Cumhurbaşkanı yardımcısının***

Başbakanlık ibaresi yerine, ***Cumhurbaşkanı***

Bakanlar Kurulunun ibaresi yerine, ***Cumhurbaşkanının***

Başbakanlığa ibaresi yerine, ***Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana***

Bakanlar Kurulu üyelerini ibaresi yerine, ***Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları***

Hükümete ibaresi yerine, ***Cumhurbaşkanına***

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (1)

kanunla ibaresi yerine, **Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle**

ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak ibaresi yerine,

kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle

Başbakanlık, Cumhurbaşkanı, tüzüklerin ibareleri yerine, **Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin**

tüzük ibaresi yerine, **Cumhurbaşkanlığı kararnamesi**

kanun hükmünde kararname ibaresi yerine, **Cumhurbaşkanlığı kararnamesi** ibareleri getiriliyor.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (2)

Temel normlar

- Yasama/Meclis, Yürütme (Cumhurbaşkanı ve Hükümet), Yargı kuvvetlerinin ayrılığı
- Yargı bağımsızlığı (ekseni)
- İktidarın, yasama/kanun yapma organı ve yargı bağımsızlığı üzerinden sınırlanması
- Yasama organının kanun yapımında **tek ve en üst** organ olması
- Yürütmenin yasama ve yargı kuvvetleri tarafından dengelenmesi, frenlenmesi ve
- denetime tabi olması (ne kadar vardı/kaldı ise)
- Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu/Hükümetten oluşan Yürütme'den **Bakanlar Kurulu**
- Meclisin görev ve yetkilerinden **Bakanlar Kurulunu denetlemek** kaldırılıyor.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (3)

I. Meclisin/yasama organının görev ve yetkilerinin arasından Meclise bağlı *hükümet sistemi* ve ilgili hükümler (maddeler, fıkralar, ibareler) kaldırılıyor. Cumhurbaşkanı *tek yürütme gücü* ve olağanüstü yetkilere sahip oluyor.

TBMM'ye bağlı, Meclisin içinden çıkan Bakanlar Kurulu-Hükümet sistemi kaldırılıyor.

- Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir hükmü ile Cumhurbaşkanı tek yürütme gücü oluyor.
- Cumhurbaşkanına Devlet başkanı sıfatı da veriliyor.
- Cumhurbaşkanı, yürütme konularıyla ilgili Cumhurbaşkanı kararnamesi çıkaracak.
  - Cumhurbaşkanı kararnamesi çıkarma yetkisi, Meclisin yasama/kanun yapma yetkilerini büyük ölçüde ortadan kaldırıyor, sınırılıyor, birçok belirsizlik ve istismarın önünü açıyor.
  - Bu uygulamayla devletin yasa ile düzenlenmesi ilkesi ortadan kaldırılıyor.
  - Kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi yayımlandığında başvurabilecek bir makam veya mekanizma tanımlanmıyor.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (3)

- Cumhurbaşkanı, yardımcılarını ile bakanları atayacak ve görevlerine son verebilecek.
  - Meclis dışından atanabilecek Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar
  - Meclise değil Cumhurbaşkanına karşı sorumlu olacak.
- Cumhurbaşkanı, milli güvenlik politikalarını belirleyecek ve gerekli tedbirleri alacak.
- Cumhurbaşkanı ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verecek.

Bakanlar Kurulunun Danıştay incelemesinden geçirilmek şartıyla Tüzükler çıkarabilmesi kaldırılıyor.

Anayasa'nın farklı yerlerindeki Tüzük ibareleri ve uygulaması kaldırılıyor.

- Yerine, Cumhurbaşkanı kararnamesi geliyor.
- Cumhurbaşkanı yönetmelikler de çıkaracak.
- (Yasa, tüzük, yönetmelik şeklindeki normlar hiyerarşisi, Cumhurbaşkanında toplanıyor).

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (4)

II. Meclisin yasama/kanun yapma yetkisi sınırlanıyor

Bakanlıkların kurulması, teşkilat görev ve yetkilerinin Meclis tarafından kanun ile belirlenmesi kaldırılıyor.

- Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri, teşkilat yapısı, merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanı kararnamesiyle düzenlenecek.
- Üst kademe kamu yöneticilerini atama, görevlerine son verme ve atanmalarına ilişkin usul ve esaslar (kanun ile değil) Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenecek (atamalarda üçlü imza uygulaması kalkıyor).

HAYIR

tmmob
TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (5)

Cumhurbaşkanı, Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirecek ve yetkileri kullanacak.

Yürürlükteki KHK'ler, tüzükler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler vb. işlemler, yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürecektir ve bu yetkiler Cumhurbaşkanı tarafından kullanılacaktır.

Genelkurmay Başkanının Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine, Cumhurbaşkanınca atanması, görev ve yetkilerinin kanunla düzenlenmesi; Genelkurmay Başkanının bu görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumlu olması kaldırılıyor.

- Genelkurmay Başkanının atanması Cumhurbaşkanı tarafından yapılacak; Genelkurmay Başkanı Cumhurbaşkanına karşı sorumlu olacaktır.
- Görev ve yetkileri Cumhurbaşkanı kararnamesiyle düzenlenecektir.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (6)

- Millî Savunma Bakanlığının, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları ile görev ilişkileri ve yetki alanının kanunla düzenlenmesi kaldırılıyor.
Bu ilişki ve yetki alanı Cumhurbaşkanı kararnamesiyle düzenlenecek.
- Meclisin Bakanlar Kuruluna belli bir konuda ve bir Yetki Kanunu çerçevesinde kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermesi kaldırılıyor.
Kararname yetkisi Cumhurbaşkanıya geçiyor. (KHK değil, *Cumhurbaşkanı kararnamesi.*)
- Olağanüstü halin Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra ilân edilmesi, kararın aynı gün Resmi Gazetede yayımlanması, Mecliste hemen görüşülmesi kaldırılıyor.
- Olağanüstü hal kararını Cumhurbaşkanı tek başına alacak.
- Cumhurbaşkanı, milli güvenlik politikalarını belirleyecek ve gerekli tedbirleri alacak.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (7)

Merkezi yönetim bütçesinin Bakanlar Kurulu tarafından görüşülmek ve karara bağlanmak üzere Meclise sunulması kaldırılıyor.

- Bütçe kanun teklifi, Meclise artık Cumhurbaşkanı tarafından sunulacak.
- Cumhurbaşkanı, ülkenin merkezi yönetim bütçesini belirleyecek ve yönetecek.
- Meclis ilgili sürede bütçeyi karara bağlayamazsa, Cumhurbaşkanı, bir önceki yılın değerlendirme oranına göre artırarak bütçeyi yürürlüğe koyacak!
- *Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önergeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır hükmü getirilerek, Meclisin bir yasama yetkisi daha budanıyor.*

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (8)

III. Meclisin yürütme faaliyetleri üzerine *bilgi edinme ve denetim yolları* sınırlanıyor

- Meclisin yürütme/hükümet faaliyetleri üzerine bilgi edinme ve denetim yolları (madde başlığı) kaldırılıyor, madde başlıksız hale geliyor.
- Bakanlar Kurulu'nun göreve başlaması öncesi Mecliste yapılan güvenoyu uygulaması kaldırılıyor.
- Bakanlar Kurulunun görevi sırasında Meclis tarafından güvenoyuna tabi tutulması kaldırılıyor.
- Seçimlerde geçici Bakanlar Kurulu oluşturulması ve güvenoyuna tabi tutulması kaldırılıyor.
- Başbakan ve Bakanlar Kurulunun Meclise karşı siyasi sorumluluk taşıması kaldırılıyor.
- Bakanlar Kurulunun veya bir bakanın düşürülebilmesi için 20 milletvekili imzasıyla (basit çoğunluk) verilen gensoru önergesi uygulaması kaldırılıyor.
- Başbakan ve bakanlar hakkında 55 milletvekilinin önergesiyle (basit çoğunluk) Meclis soruşturması açılabilmesi kaldırılıyor.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (9)

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanları hakkında, soruşturma açılmasının istenmesi, soruşturma açılmasına karar verilmesi ve en son Yüce Divana sevk kararından oluşan üç aşamalı, 301, 360, 400 oy (nitelikli çoğunluk) koşulu getiriliyor

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanları, *Görevleriyle ilgili olmayan suçlarda yasama dokunulmazlığına ilişkin hükümlerden yararlanma hükmü ile koruma altına alınıyor.*

Meclisin, soru, Meclis araştırması, genel görüşme, gensoru ve Meclis soruşturması

yollarıyla denetleme yetkisi üzerine olan hükümlerden, gensoru, soru, sözlü soru, görüşme ve araştırma ibareleri çıkarılıyor.

Yazılı soru, yazılı olarak ... milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir hükmü getiriliyor.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (10)

Cumhurbaşkanına Meclis Başkanının vekillik etmesi kaldırılıyor.

Cumhurbaşkanına vekâlet ve ona ait yetkilerin kullanımı, Cumhurbaşkanı yardımcısına veriliyor.

Meclisteki yüzde on barajını geçmiş siyasi parti gruplarının Cumhurbaşkanlığına ortak aday gösterebilmesi kaldırılıyor.

Cumhurbaşkanı adaylığına, yüzde beş oy almış siyasi partiler ve en az yüz bin seçmen koşulu ile yeni bir baraj getiriliyor.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (11)

IV. Cumhurbaşkanının tarafsızlığı ve Meclise karşı sorumluluğu kaldırılıyor

Cumhurbaşkanının Meclise karşı sorumluluk ve sorumsuzluk hali üzerine madde başlığı ve iki aşamalı olan yargılanabilme süreci kaldırılıyor.

Cumhurbaşkanının *cezai sorumluluğu* başlığı altında:

Soruşturma açılmasının istenmesi, soruşturma açılmasına karar verilmesi ve en son Yüce Divana sevk kararından oluşan üç aşamalı, 301, 360, 400 oy (nitelikli çoğunluk) koşulu getiriliyor.

Cumhurbaşkanının görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da yukarıdaki üçlü aşama geçerli olacak.

Cumhurbaşkanının nitelikleri ve tarafsızlığı madde başlığı, yani *tarafsızlık yükümlülüğü* kaldırılıyor.

Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisinin kesilmesi ibaresi kaldırılıyor.

Cumhurbaşkanı, partili/parti başkanı olabiliyor.

HAYIR

tmmob

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (12)

V. Cumhurbaşkanına bağlı DDK'nin görev ve yetkileri

Devlet Denetleme Kurulu'nun görev ve yetkilerinin kanunla düzenlenmesi kaldırılıyor.

DDK'nin görev ve yetkileri Cumhurbaşkanı kararnamesi ile düzenlenecek.

Kurul üyelerinin kanunda belirlenen nitelikteki kişiler arasından belirlenmesi kaldırılıyor.

Atanacak Kurul üyelerinin belirlenme ölçütleri Cumhurbaşkanına bırakılıyor.

Cumhurbaşkanına bağlı Kurula, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki özerk meslek kuruluşları, işçi ve işveren meslek kuruluşları, kamuya yararlı dernekler, vakıflar ve Silahlı Kuvvetlere yönelik idari soruşturma yapma yetkisi veriliyor.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (13)

VI. Seçim dönemi ve Seçim Kanunu oyunlarıyla iktidarın kazanılması amaçlanıyor

Meclis seçimlerinin dört yılda bir yenilenmesi kaldırılıyor.

Seçim dönemi dört yıldan beş yıla çıkarılıyor.

Genel seçimlerden bir yıl önce veya bir yıl sonra yapılacak olan mahalli idareler seçimlerinin milletvekili seçimleri ile birlikte yapılması uygulaması kaldırılıyor.

Cumhurbaşkanı seçimi, milletvekili seçimi ile birlikte beş yılda bir aynı gün yapılacak.

Cumhurbaşkanı, seçimleri yenileme yoluyla Meclisi feshedebilecek.

Cumhurbaşkanı, seçimlerin yenilenmesine tek başına karar verecek, Meclis ise üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu (360 oyu) ile karar verebilecek.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (14)

Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir hükmü, korunmasına rağmen ihlal ediliyor.

Cumhurbaşkanına Meclisi feshederek (“seçimleri yenileme kararı” ile) görev süresini uzatma olanağı tanınıyor.

Milletvekili genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçimi tarihi için 3 Kasım 2019 tarihi belirleniyor ama Anayasa değişikliklerinin kabulü durumunda, ilgili uyum yasaları, (Seçim Kanunu, Siyasi Partiler Kanunu, Meclis İç Tüzüğü vd. mevzuat) halk oylamasından sonra en geç 6 ay içinde yapılacak.

Seçim kanunlarında yapılan değişikliklerin, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanamaması hükmü kaldırılıyor.

Böylece 3 Kasım 2019 tarihi öncesi bir seçimde çoğunluğu elde etmeye yönelik avantaj sağlanıyor.

KALDIRILAN, DEĞİŞTİRİLEN, YENİ GETİRİLEN HÜKÜM VE UYGULAMALAR (15)

VIII. Bağımlı/Güdümlü Yargı!

Yüksek yargı üyelerinin belirlenmesinde, *Yargıtay Genel Kurulu, Danıştay Genel Kurulu, Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulu* başta olmak üzere yargının kendisi ve kendi içinde yaptığı seçim kaldırılıyor.

Anayasa Mahkemesi üyelerinin sayısı düşürülüyor;
12'sini Cumhurbaşkanı, 3'ünü TBMM (çoğunluk partisi) belirleyecek.

Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nun sayısı düşürülüyor;
6 üyesini Cumhurbaşkanı, 7 üyesini Meclis (çoğunluk partisi) belirleyecek.

(Cumhurbaşkanının atayacağı Adalet Bakanının Kurul Başkanı, Bakanlık Müsteşarının tabî üye olma uygulaması sürecek)

HSK üyeleri, halk oylaması sonrası en geç otuz gün içinde atanarak görevlerine başlayacak.

ANAYASA DEĐİŐİŐIKLİĐİNE

HAYIR

TMMOB

DEĐİŐİŐKLIĐİN TMMOB'YE VE KAMU KURUMU NİTELİĞİNDEKİ MESLEK KURULUŞLARINA YANSIMASI

Anayasa değişikliğinin TMMOB'nin meslek alanları ve örgütlülüğünü doğrudan ilgilendiren boyutları:

Abdullah Gül Cumhurbaşkanı sečildikten hemen sonra, 2007-2009 arasında TMMOB ile bütün kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hakkında,

Anayasa'nın 135. maddesinde tanımlanan Anayasal kamu tüzel kişiliği konumlarını ve *kamu yararını* sorgulayan bir rapor (bin 68 sayfa) düzenleyen Devlet Denetleme Kurulu'nun (DDK) *görev ve yetki* kapsamı genişletiliyor.

DEĞİŞİKLİĞİN TMMOB'YE VE KAMU KURUMU NİTELİĞİNDEKİ MESLEK KURULUŞLARINA YANSIMASI (2)

Anayasa'nın 108. maddesinde yapılmak istenen değişiklikle,

Cumhurbaşkanına bağlı olan DDK'nin,

tüm kamu kurum ve kuruluşları, sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluş [KİT'ler, İDT'ler, BİT'ler vd.],

kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle

*vakıflarda, her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapma yetkisine, **idari soruşturma** ekleniyor.*

DDK'nin görev ve yetkilerinin kanun ile düzenlenmesi hükmü, **Cumhurbaşkanı kararnamesiyle** değiştiriliyor.

DEĞİŞİKLİĞİN TMMOB'YE VE KAMU KURUMU NİTELİĞİNDEKİ MESLEK KURULUŞLARINA YANSIMASI (3)

Böylece Cumhurbaşkanının,

Türk Mühendis ve Mimar Odaları
Türkiye Barolar Birliği,
Türk Veteriner Hekimleri Birliği,
Türk Diş Hekimleri Birliği,
Türk Eczacıları Birliği,
Türk Tabipleri Birliği,
Türkiye SMMM ve Yeminli Mali Müşavirler
Odaları Birliği,
Türkiye Ziraat Odaları Birliği,
Türkiye Tohumcular Birliği,
TOBB, TESK, Türkiye Sermaye Piyasası

Aracı Kuruluşları Birliği, Türkiye
Bankalar Birliği, Türkiye Katılım
Bankaları Birliği, Türkiye Sigorta ve
Reasürans Şirketleri Birliği, Türkiye
Noterler Birliği, Türkiye Seyahat
Acentaları Birliği, Türkiye Değerleme
Uzmanları Birliği,
Diğer mesleki örgütlenmeler ile
sendikalar, kamu yararına faaliyet
gösteren dernekler ve vakıflar

üzerinde hâkimiyet kurması amaçlanıyor.

Gerek bu yönüyle, gerekse Anayasa değişikliğinin referandumda kabulü halinde, Anayasa'da hızla başka değişiklikler yapmaya yönelik adımlar atılacağı ve 135. maddesinin de değiştirileceği açıktır.

Görüleceği üzere, son derece toplumsal bir içeriğe sahip olan **kamu yararı** ile birlikte TMMOB'nin ve diğer emek ve meslek örgütlerinin bekası söz konusu.

DEĞİŞİKLİĞİN TMMOB'YE VE KAMU KURUMU NİTELİĞİNDEKİ MESLEK KURULUŞLARINA YANSIMASI (2)

Anayasa'nın 108. maddesinde yapılmak istenen değişiklikle,

Cumhurbaşkanına bağlı olan DDK'nin,

tüm kamu kurum ve kuruluşları, sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluş [KİT'ler, İDT'ler, BİT'ler vd.],

kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle

*vakıflarda, her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapma yetkisine, **idari soruşturma** ekleniyor.*

DDK'nin görev ve yetkilerinin kanun ile düzenlenmesi hükmü, **Cumhurbaşkanı kararnamesiyle** değiştiriliyor.

hayır

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

**HALK OYLAMASINA
SUNULACAK ANAYASA
DEĞİŞİKLİĞİ ÜZERİNE**